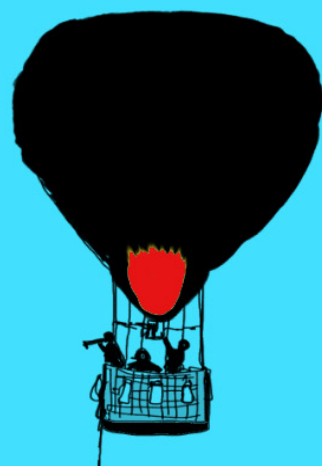

ALTIJD ZOMER

Marjolein Huttinga

ill: jan huttinga

Klaar? Over! Klinkt het bij de oversteekplaats aan de Van Iddekingesingel. Met de spiegeleieren in de lucht en over hun kleren de fel oranje hesjes stappen de verkeersbrigadiers gelijktijdig het zebrapad op. Elke ochtend tijdens het oversteken kijk ik verlangend naar de spiegeleieren. Ik kan niet wachten tot ik ook in groep 8 zit en klaar-over mag zijn. De meester staat aan de overkant van de straat. “Hoi Meester” roep ik. Hij knikt naar me en lacht. Ik loop verder over het voetpad langs de vijver naar school.

35 jaar later sta ik weer aan de Burgemeester Hooft van Iddekingesingel. De plek waar ik misschien wel honderden keren ben overgestoken onderweg van huis naar school. In mijn herinnering was dit een heel eind lopen. Nu ik hier sta, zie ik dat dat wel wat mee valt, ik kan de daken van ons rijtje huizen al zien. Het zal hooguit zo'n 500 m geweest zijn. Het is een koude dag. Vlagen wind en loodgrijze wolken kondigen regen aan, Ik steek over en wandel de wijk in.

Ik ben opgegroeid in de stad Appingedam in de wijk Opwierde-Zuid. De wijk ontleent haar naam aan het dorp Opwierde dat ten zuidoosten van de stad ligt. Een klein dorp rond de wierde met daarop een kerk en begraafplaats. De wierde stamt uit het begin van de jaartelling. De kerk en begraafplaats dateren uit de dertiende eeuw. Sinds 1900 en met name na de tweede wereldoorlog is tussen de stad en het dorp de woonwijk Opwierde gebouwd, waardoor het dorp langzamerhand is vastgegroeid aan de stad.

Als ik Google Earth open en de wijk Opwierde van bovenaf bekijk, zie ik in één oogopslag dat het wereldje waarin ik opgroeide heel duidelijke grenzen had.

De Burgemeester Hooft van Iddekingesingel in het noorden. De Parksingel en het dorp Opwierde in het oosten, het Eemskanaal in het zuiden, boerderij de Hooge Werf en de Hogewerflaan, in het westen.

De eerste keer dat ik zonder mijn ouders de grens overging, was met mijn zusje. We mochten samen op de fiets naar het centrum van Appingedam. Dus reden we met zijn tweetjes de Van Iddekingesingel af

de grens over. We hadden beide ons zakgeld mee om iets te kopen. Hartstikke trots kwamen we na deze onderneming weer thuis met onze aankopen. Jaren later vertelde mijn vader dat hij, gedurende de hele rit, ongeveer twintig meter achter ons had gefietst. Tja. Je laat je twee dochters tenslotte niet zomaar alleen de wijde wereld in gaan..

Toen mijn moeder me vertelde dat Kastanjelaan 23 tegen de vlakte zou gaan dacht ik: Nu ben ik te laat. De behoefte om daar te gaan kijken kwam pas nadat ik wist dat het zou gaan verdwijnen. Voorheen had ik blijkbaar het idee dat ik altijd terug zou kunnen naar deze plek. Dat het er altijd zou zijn, een soort tijdcapsule. De omgeving waar je alleen maar hoeft rond te lopen om te weten hoe het toen was. Waar je de film van je herinneringen kunt afspelen tegen het decor van je jeugd. Nu heb ik het gevoel dat ik me moet haasten, dat ik er heen moet voordat het weg is.

De provincie Groningen wordt geteisterd door aardbevingen sinds er in de jaren 50 begonnen is met gaswinning in het Groninger veld. Appingedam ligt in het epicentrum van de bevingen. De aardbevingen leiden tot ernstige schade aan huizen, zodoende zijn ze niet langer veilig genoeg om in te wonen. Om dit op te lossen is er een versterkingsoperatie in gang gezet die bestaat uit het versterken van woningen of sloop en nieuwbouw. In het geval van mijn ouderlijk huis: sloop en de aanleg van een vijver.

Lopend door de wijk zie ik dat de versterkingswerkzaamheden hier in volle gang zijn. Er liggen bergen bakstenen en hopen aarde, daarboven torenen stellages met bouwlampen. Containers en graafmachines bepalen het straatbeeld hier. Tijdens mijn wandeling zie ik dat sommige blokken huizen al zijn versterkt, andere gesloopt en vervangen door nieuwe duurzame woningen. Deze zien er nieuw en fris uit te midden van het slagveld van de versterkingsoperatie.

Ik loop de Kastanjelaan binnen en sta op het pleintje met de garages aan de ene kant en aan de andere kant het rijtje waar ik heb gewoond. Vijf geschakelde woningen aan de rand van de wijk, met aan

de achterzijde een tuin, sloot, uitzicht op de weilanden en de Eemskanaal dijk. Op de rechterhoek, nummer 23. Een van de belangrijkste plekken in mijn leven staat achter een hekwerk te wachten om gesloopt te worden. Er woont al een hele poos niemand meer, dat is te zien; de tuin ziet er verwilderd uit. De ramen staren me met een lege blik aan. Langzaam dringt een gevoel van verlies tot me door.

De wind trekt aan en voert een regenbui met zich mee. In de regen loop ik langs het hek. Ik wil eigenlijk nog even dichtbij zijn, in de tuin staan, door het raam naar binnen gluren. Ik wring me tussen de struiken en het hek door maar moet vaststellen dat ik er niet langs kan. Achterom staat hekwerk tot helemaal in de sloot. Staand tussen de natte struiken en het hek, kijk ik naar het voetpad dat achter ons rijtje langs loopt. Bomen ongesnoeid, heggen ongeschoren. De tegels liggen schots en scheef, het pad overwoekerd door onkruid. De hekjes liggen omgevallen in de tuinen vol troep, stapels stenen en hout. Ik kan maar een klein stukje van onze tuin zien, het houten schuurtje is verdwenen. Ik baan me een weg terug langs het hek en loop terug langs de garages. Ik zie de wit metalen garage deuren, omlijst door donkergrijze bakstenen. Ik hoef het metselwerk niet aan te raken om te weten hoe het voelt. Zo vaak heb ik met mijn vingers langs te stenen gestreken. Het meegebakken zand voelt ruw en je vingertop wordt er een beetje gevoelloos van. Nog hoor ik de galmende knal die de garagedeuren gaven als we er een bal tegenaan schopten.

Ik sla linksaf. Als ik voor nummer 23 sta, zie ik dat het hekwerk daar een eindje verschoven is, er is een opening ontstaan. Ik werp nog snel even een blik om me heen om te zien of er niemand in de buurt is en dan stap ik door de opening. Eenmaal aan de andere kant loop ik snel over het pad naar de voordeur.

Weer realiseer ik me dat wat ik hier voor me zie, de afmetingen en indeling van het huis, het zicht op de achtertuin door de woonkamer, me helpen herinneren. Alleen déze tuin en de vloeren in dít huis vertellen me mijn verhaal. Ik kijk door het raam de woonkamer in. De houten vloer ligt

er afgetrapt bij. De kamer is helemaal leeg, de muren zijn kaal. Gek genoeg hangen er nog gordijnen voor de ramen, open geschoven, zodat ik in de achtertuin kan kijken. De coniferen staan er metershoog en onverzorgd bij.

Ik duw de klep van de brievenbus omhoog en kijk door de opening de gang in. Deze is leeg, op een bult reclamefolders na. De geur van vochtig drukwerk mengt zich met die van verlatenheid. Een onaangename lucht maar iets zorgt ervoor dat ik gebukt naar binnen blijfturen.

Een zomerse bries steekt op en warrelt door de opening van de brievenbus naar me toe. Met een zucht aait ze mijn wangen. Op een inademing neemt ze me mee. Ze slaat haar warmte om me heen, wiegt me door de tijd, voelt vertrouwd. Geruisloos voert ze me mee langs zonovergoten dagen op blote voeten. Zachtjes fluistert ze in mijn oren: koud water, natte haren en glazen ranja met een rietje. Zonlicht weerkaatst door rondvliegende waterdruppels verblindt me en de geluiden van rennende voeten, lachende kinderen vermengen zich met het ruisen in mijn oren.

Ik wervel verder en verder en sta dan stil bij de achterdeur, bruingeschilderd, met voor het raam een gordijntje staphorster strepen. Wit met blauw. Ik kijk de tuin in. Het is er stil. Het lege plastic zwembadje ligt roerloos te drogen op het gras. De badhanddoeken hangen schoongewassen aan de lijn. M'n zwempak heb ik nog aan. Zand schuurt tussen de stof en mijn huid. Mijn schouders gloeien, na een dag zon en waterpret. Nog even en mijn moeder roept me en moet ik douchen en naar bed. Maar nu nog niet.

Ik stap op het terras van grijze stoeptegels. Ze voelen warm onder mijn blote voeten. Ik zet een paar stappen en sta bij de met hout en kippengaas gebouwde volière. Het buitenverblijf van een paartje zebravinken.

Ik loop langs de volière en sla de hoek om, stap van de stenen af, uit de warmte, in de schaduw aan de zijkant het huis. Het gras voelt

hier koel en vochtig. Dit is een deel van de tuin waar we niet vaak spelen, maar die we gebruiken om snel in de voortuin te komen. Een sluiproute. Een ligusterhaag onttrekt de tuin van de burens aan het zicht. Ik hoor hun stemmen, een zacht mompelen.

Tegen de zijkant van het huis groeit springbalsemien. Een manshoge plant met roze bloemen. Hommels zoemen en bestuiven. De beestjes kruipen in de roze hoedjes. Als ze gevonden hebben waar ze naar op zoek zijn, kruipen ze achterwaarts weer naar buiten. Ze draaien een slag en vliegen verder naar de volgende bloem. Ik sta een paar tellen te kijken naar dit spel.

Het is koeler hier in de schaduw van het huis, een rilling kruipt over mijn rug en ik loop verder, langs het raam van de voorkamer en de voordeur, over het pad naar de straat. Ik ga aan het eind van het pad op de stoeprand zitten. De zon hangt nog net boven de huizen. Haar warmte voel ik prikken op mijn huid. De kleine steentjes in het beton drukken in mijn billen. Het doet een beetje pijn, maar ik ben te sloom om te gaan verzitten. Met mijn armen om mijn opgetrokken benen geslagen, de kin op mijn knieën blijf ik zitten. Ik kijk tussen mijn knieën door naar mijn voeten, ze hebben de kleur van buiten spelen. Er zit zand tussen mijn tenen. Ik wriemel ze heen en weer. De korreltjes blijven plakken. Ik hoop dat er nog iemand buiten komt. Maar de lege straat verteld me dat de dag voorbij is.

Mijn ogen vallen bijna dicht en mijn hoofd voelt zwaar. Klanken dwarrelen langzaam neer over de daken. Ze dalen heel langzaam, bewegen loom heen en weer op de warmte van de afgelopen dag. Ze glijden door de stille straat, landen in het grasveld tegenover me, blijven hangen in struiken. Ze fluisteren zachtjes in mijn oor, kriebelen mijn nek een beetje en glijden rustig verder op de warme lucht. De tonen worden naar me toe geblazen en nemen in volume toe. De melodie zwelt aan en komt nu van boven me. Ik til mijn hoofd een eindje op en strijk het haar uit mijn gezicht. Vanaf mijn plekje op de stoeprand zie ik het gekleurde luchtschip vuur spuwen. Een heet geraas verdrijft de stilte uit de straat

en doet de lucht trillen. In het vlechtwerk eronder ontwaar ik een gezicht, een paar ogen die me groeten. Aan de lippen, koper, glimmend in het avondlicht. De in kleur gevangen warmte drijft statig voorbij. Één voor één wiegen de klanken verder naar de overkant van het grasveld. Dansen over de daken van de huizenrij tegenover me en zijn weg. Dan hoor ik mijn moeder roepen: "Binnen komen!" Verdwaasd sta ik op en veeg het zand van mijn billen. Langzaam draai ik me om en loop het tuinpad op.

Met een klap valt de klep van de brievenbus dicht. Met een ruk kom ik overeind. Knipperend met mijn ogen staar ik naar de deur. Ik kijk om me heen en sta natgeregend in de voortuin. Ik draai me snel om en loop het pad af terug naar het hek. Zijdelings stap ik door de opening, van de stoeprand af en sta ik weer op straat. Ik kijk nog een keer om, omhoog naar het raam van mijn slaapkamer, daarnaast die van de badkamer. De grijze dakgoot met daarboven de bruine dakpannen. De voordeur. Opzij groeit nog steeds de ligusterhaag. Alles zo vertrouwd en nu toch zo vreemd. Ik neem het allemaal in me op, elk detail, wil het allemaal onthouden, met me meenemen.

Er is me wel eens gevraagd waarom de sloop van mijn ouderlijk huis me zo bezig houdt. Degene die het me vroeg kon zich niet voorstellen zelf op deze manier afscheid te willen nemen. Ik heb even moeten nadenken over het antwoord op die vraag. Maar ik denk dat ik het weet. De tijd die ik hier heb doorgebracht is een belangrijk onderdeel van mijn jonge jaren. Ik denk dat dit een van de belangrijkste plekken in mijn leven is. Ons huis, de tuin, de sloot en de weilanden. Hier scheen altijd de zon. Blote voeten op warm gras, een koele plons in het water van een zwembadje, in de schaduw van de tuin. Glazen ranja drinkend onder de parasol met vriendinnetjes en altijd, altijd buiten zijn. Wij hebben hier in de warmte van een eindeloze zomer geleefd.

Dat ik hier nu kletsnat in de regen sta, is gezien de situatie wel passend. Ik neem afscheid. Het is voorbij en met het gevoel dat dit een net zo belangrijk moment is, als al die zonovergoten momenten die

ik hier geleefd en beleefd heb zoveel jaren geleden, draai ik me om.
Heimwee en dankbaarheid wisselen elkaar af terwijl ik voor de laatste
keer bij Kastanjelaan 23 weg loop.

Marjolein Huttinga